

ΜΑΘΗΜΑ : ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ (ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ) – ΕΝΟΤΗΤΕΣ 2^η και 3^η

ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ : ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

ΤΜΗΜΑ : Γ3

ΗΜΕΡ/ΝΙΑ: 30/3/ 2025

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:

Α. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ, *Προτρεπτικός προς Θεμίσιωνα*, Απόσπασμα 9

[...]Ἐτι τοίνυν ἄλλαι μὲν εἰσιν αἱ ποιοῦσαι ἕκαστον τῶν ἐν τῷ βίῳ πλεονεκτημάτων ἐπιστῆμαι, ἄλλαι δὲ αἱ χρώμεναι ταύταις, καὶ ἄλλαι μὲν αἱ ὑπηρετοῦσαι, ἕτεραι δὲ αἱ ἐπιτάττουσαι, ἐν αἷς ἐστὶν ὡς ἂν ἡγεμονικωτέραις ὑπαρχούσαις τὸ κυρίως ὄν ἀγαθόν. Εἰ τοίνυν μόνῃ ἢ τοῦ κρίνειν ἔχουσα τὴν ὀρθότητα καὶ ἡ τῷ λόγῳ χρωμένη καὶ ἡ τὸ ὅλον ἀγαθὸν εωροῦσα, ἥτις ἐστὶ φιλοσοφία, χρῆσθαι πᾶσι καὶ ἐπιτάττειν κατὰ φύσιν δύναται, φιλοσοφητέον ἐκ παντὸς τρόπου, ὡς μόνῃς φιλοσοφίας τὴν ὀρθὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀναμάρτητον ἐπιτακτικὴν φρόνησιν ἐν ἑαυτῇ περιεχούσης.

Επίκουρος, *Επιστολή στον Μενουκέα*, 122

Μήτε νέος τις ὦν μελλέτω φιλοσοφεῖν, μήτε γέρον ὑπάρχων κοπιάτω φιλοσοφῶν· οὔτε γὰρ ἄωρος οὐδεὶς ἐστὶν οὔτε πάρωρος πρὸς τὸ κατὰ ψυχὴν ὑγιαίνειν. Ὁ δὲ λέγων ἢ μήπω τοῦ φιλοσοφεῖν ὑπάρχειν ὥραν ἢ παρεληλυθέναι τὴν ὥραν, ὁμοίος ἐστὶν τῷ λέγοντι πρὸς εὐδαιμονίαν ἢ μήπω παρεῖναι τὴν ὥραν ἢ μηκέτιεῖναι. Ὡστε φιλοσοφητέον καὶ νέῳ καὶ γέροντι, τῷ μὲν ὅπως γηράσκων νεάζῃ τοῖς ἀγαθοῖς διὰ τὴν χάριν τῶν γεγονότων, τῷ δὲ ὅπως νέος ἅμα καὶ παλαιὸς ᾗ διὰ τὴν ἀφοβίαν τῶν μελλόντων. Μελετᾶν οὖν χρὴ τὰ ποιοῦντα τὴν εὐδαιμονίαν, εἴπερ παρούσης μὲν αὐτῆς πάντα ἔχομεν, ἀπούσης δὲ πάντα πράττομεν εἰς τὸ ταύτην ἔχειν.

Α1.α. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «**Σωστό**», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «**Λάθος**», αν είναι λανθασμένη, μεβάση το αρχαίο κείμενο [μονάδες 3] και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις λέξεις/φράσεις του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν [μονάδες 3]:

1. Η φιλοσοφία, όπως και άλλες επιστήμες, είναι προικισμένη με το χαρακτηριστικό της ορθής κρίσης και της αλάνθαστης γνώσης.
2. Είναι πρόωρο για τους νέους να ασχολούνται με τη φιλοσοφία.
3. Στην απόκτηση της ευδαιμονίας στρέφονται όλες οι ενέργειες του ανθρώπου.

Μονάδες 6

A1.β. Με βάση το δεύτερο απόσπασμα του διδαγμένου κειμένου να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της Στήλης Α με τις αντίστοιχες αναδιατυπώσεις τους στη στήλη Β.

Στήλη Α	Στήλη Β
1. ἄωρος	α.παρεληλυθέναι τὴν ὥραν
2. πάρωρος	β.μήπω ὑπάρχειν ὥραν
	γ.μηκέτι εἶναι
	δ.μήπω παρεῖναι τὴν ὥραν

Μονάδες 4

B1. «Ἐτι τοίνυν ἄλλαι... ἐν ἑαυτῇ περιεχούσης»: Να εντοπίσετε και να σχολιάσετε τα χαρακτηριστικά που αποδίδονται στο δοθέν απόσπασμα στη φιλοσοφία και την καθιστούν ιεραρχικά ανώτερη σε σχέση με τις άλλες επιστήμες. (μονάδες 4)

B2. «Μελετᾶν οὖν χρὴ...ἔχειν.»: Να παρουσιάσετε αναλυτικά το συμπέρασμα στο οποίο καταλήγει ο Επίκουρος και να εξηγήσετε πώς συνδέεται η φιλοσοφία με την ευδαιμονία, σύμφωνα με τις βασικές αρχές της φιλοσοφίας του. (μονάδες 6)

Μονάδες 10

B3. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως Σωστές ή Λανθασμένες:

1. Ο Σωκράτης αναζήτησε την ουσία της ηθικής και όχι τα ηθικά φαινόμενα.
2. Η επαγωγική μέθοδος του Σωκράτη έχει ως στόχο της τη διατύπωση ενός ορισμού.
3. Ο Άνυτος ήταν ρήτορας
4. Η αρχαία ελληνική θρησκεία είχε ιερά βιβλία και επίσημο δόγμα.
5. Δίκη για ασέβεια είχε υποστεί και ο Αναξαγόρας.
6. Η κατηγορία για διαφθορά των νέων ήταν η πραγματική αιτία της δίωξης του Σωκράτη.
7. Ο Χαρμίδης ήταν θεός του Πλάτωνα.
8. Ο Κριτίας ανήκε στους Τριάκοντα Τύραννους.
9. Ο Σωκράτης αντιπρότεινε ως ποινή στους δικαστές την ισόβια σίτισή του στο Πρυτανείο.
10. Η περιουσία του Σωκράτη δεν ξεπερνούσε τις 30 μνες.

Μονάδες 10

B4.α. Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της Α στήλης με τις ετυμολογικά συγγενείς τους στη Β στήλη. Δύο λέξεις στη στήλη Β περισσεύουν:

Στήλη Α	Στήλη Β
1.ὑπηρετοῦσαι	α.αρχηγός
2.ἡγεμονικωτέραις	β.τριήρης
3.περιεχούσης	γ.περιουσία
4.ἄωρος	δ.καθηγητής
5.παρεληλυθέναι	ε.ανακωχή
6.παρούσης	στ.προσηλυτισμός
	ζ.αγόρι
	η.ορόσημο

Μονάδες 6

B4.β. Να αντιστοιχίσετε καθεμιά από τις λέξεις της στήλης Α με το γράμμα της στήλης Β που αντιστοιχεί στη σημασία της λέξης όπως χρησιμοποιείται στο 1^ο απόσπασμα από τον Αριστοτέλη [μονάδες 2]. Στη συνέχεια να γράψετε μια περίοδο λόγου με καθεμιά από τις λέξεις της στήλης Α, όπου η ίδια λέξη (στο ίδιο μέρος του λόγου αλλά σε οποιοδήποτε γραμματικό τύπο) θα έχει διαφορετική σημασία από εκείνη που έχει στο αριστοτελικό κείμενο [μονάδες 2].

Στήλη Α	Στήλη Β
έπιτακτικήν	α. επιβεβλημένη β. κελευστική
ανάμάρτητον	α. αλάνθαστη β. αναμάρτητη

Μονάδες 4

B5. ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Αφού μελετήσετε το παρακάτω μεταφρασμένο απόσπασμα, να συγκρίνετε τις απόψεις που εκφράζει σε αυτό ο Καλλικλής σχετικά με το ποια ηλικία είναι κατάλληλη για να ασχοληθεί κανείς με τη φιλοσοφία με τις αντίστοιχες απόψεις που εκφράζει ο Επίκουρος στο πρωτότυπο κείμενο (2^ο απόσπασμα).

Πλάτωνος Γοργίας 484c-486a

ΚΑΛΛΙΚΛΗΣ: Η φιλοσοφία, Σωκράτη, έχει τη χάρη της, αν ασχοληθείς μαζί της με μέτρο στα νιάτα σου. Ακόμη κι αν είναι κανείς πολύ προικισμένος, εφόσον συνεχίσει να φιλοσοφεί και στην ωριμότητά του, αναγκαστικά θα αποξενωθεί από όλα όσα πρέπει να γνωρίζει, προκειμένου να γίνει ένας ολοκληρωμένος άνθρωπος. [...] Με τη φιλοσοφία είναι ωραίο να ασχολείται για μορφωτικούς λόγους και δεν είναι άπρεπο να φιλοσοφεί κανείς όσο είναι νεαρός. Όταν όμως μεγαλώσει και φιλοσοφεί ακόμη, τότε η περίπτωση είναι για γέλια και εγώ τουλάχιστον νιώθω για όσους φιλοσοφούν ό,τι νιώθω για όσους δυσκολεύονται να μιλήσουν και παίζουν σαν μικρά παιδιά. Τον νέο που δεν φιλοσοφεί τον θεωρώ ανελεύθερο άνθρωπο, που δεν είναι άξιος για τίποτα ωραίο και μεγάλο. Όταν όμως τον δω ηλικιωμένο να φιλοσοφεί και να μη σταματάει, μου φαίνεται πια, Σωκράτη, ότι ο άνθρωπος αυτός πρέπει να φάει ξύλο. [...] Δεν αξίζει να λέγεται άντρας, όταν φεύγει από το κέντρο της πόλης και από τις συγκεντρώσεις, όπου [...] οι άντρες διαπρέπουν, και βουλιάζει για την υπόλοιπη ζωή του σε μια γωνιά ψελλίζοντας με τρεις τέσσερις νεαρούς.

Μονάδες 10

Τύχη Ἀγαθῇ!